

3 (63), ч. 2'2012

ISSN 1684-7903

***БУКОВИНСЬКИЙ
МЕДИЧНИЙ
ВІСНИК***

3 (63), ч. 2'2012

ЧЕРНІВЦІ

ЗМІСТ

**МАТЕРІАЛИ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ З МІЖНАРОДНОЮ
УЧАСТЮ “ФАРМАКОЛОГІЯ, ФІЗІОЛОГІЯ І ПАТОЛОГІЯ НИРОК”,
ПРИСВЯЧЕНОЇ ПАМ’ЯТІ ПРОФЕСОРА ІВАНОВА Ю.І.
ТА ПРОФЕСОРА ПАХМУРНОГО Б.А.**

Косуба Р.Б., Заморський І.І., Петрюк А.Є. ПРОФЕСОР Ю.І. ІВАНОВ – ЗАСНОВНИК НАУКОВОГО НАПРЯМУ ФАРМАКОЛОГІЇ ВОДНО-СОЛЬОВОГО ОБМІНУ І ФУНКЦІЇ НИРОК.....	5
Роговий Ю.Є., Філіпова Л.О., Дорошко В.А., Слободян К.В. ПАХМУРНИЙ БОРИС АНДРІЙОВИЧ – ОСНОВОПОЛОЖНИК ЧЕРНІВЕЦЬКОЇ ШКОЛИ ПАТОФІЗІОЛОГІЇ НИРОК ТА ВОДНО-СОЛЬОВОГО ОБМІНУ.....	10

ПРОБЛЕМНІ СТАТТІ

Багрий М.М., Камінський В.Я., Воронич-Семченко Н.М. КЛІНІЧНА ІНТЕРПРЕТАЦІЯ МОРФОЛОГІЧНИХ ЗМІН БІОПТАТІВ НИРОК	13
Весніна Л.Е., Куценко Л.О., Шликова О.А., Боброва Н.О., Рябенко В.В., Гейко О.О., Квак О.В., Гординська І.Л., Соколенко В.М., Беркало Л.В., Кайдашев І.П. ПЕПТИДЕРГІЧНА РЕГУЛЯЦІЯ НИРКОВИХ ФУНКЦІЙ.....	15
Гоженко А.И., Гоженко Е.А. ФУНКЦИОНАЛЬНЫЙ ПОЧЕЧНЫЙ РЕЗЕРВ В ФИЗИОЛОГИИ И ПАТОЛОГИИ ПОЧЕК.....	18
Гоженко А.И., Федорук А.С. ФУНКЦИОНАЛЬНАЯ КЛАССИФИКАЦИЯ СИНДРОМА ПОЧЕЧНОЙ НЕДОСТАТОЧНОСТИ.....	25
Товчига О.В., Штрыголь С.Ю., Койро О.О. ЛЕКАРСТВЕННЫЕ РАСТЕНИЯ И ВЫДЕЛИТЕЛЬНАЯ ФУНКЦИЯ ПОЧЕК.....	29
Хорошилов С.Е., Никулин А.В. ВОЗМОЖНОСТИ МЕДИКАМЕНТОЗНОЙ НЕФРОПРОТЕКЦИИ И ПРОФИЛАКТИКИ ОСТРОЙ ПОЧЕЧНОЙ НЕДОСТАТОЧНОСТИ	31
Штрыголь С.Ю., Товчига О.В., Койро О.О., Щёкина Е.Г., Штрыголь В.С., Бондарев Е.В., Домар Н.А. НОВЫЕ ПЕРСПЕКТИВЫ НЕФРОПРОТЕКЦИИ.....	35

ОРИГІНАЛЬНІ ДОСЛІДЖЕННЯ

Абрагамович Х.Я. КЛІНІЧНА ЕФЕКТИВНІСТЬ ВПЛИВУ УЛЬТРАФІОЛЕТОВОГО ОПРОМІНЕННЯ НА СВЕРБІЖ ШКІРИ У ДІАЛІЗНИХ ХВОРИХ.....	38
Авраменко А.А. СЛУЧАЙ ФОРМИРОВАНИЯ ЯЗВЫ ДВЕНАДЦАТИПЕРСТНОЙ КИШКИ, ОСЛОЖНЁННОЙ КРОВОТЕЧЕНИЕМ, У БОЛЬНОГО С ХРОНИЧЕСКОЙ ПОЧЕЧНОЙ НЕДОСТАТОЧНОСТЬЮ	40
Акиншевич И.Ю., Шаповалова Е.Ю. ДИНАМИКА ИЗМЕНЕНИЯ СОДЕРЖАНИЯ ГЛИКОГЕНА И ГЛИКОПРОТЕИНОВ В КЛЕТКАХ ЗАКЛАДOK ПОЧЕК КРЫС, РАЗВИВАВШИХСЯ В НОРМЕ И ПОД ВЛИЯНИЕМ ИНГИБИТОРОВ АНГИОТЕНЗИН-ПРЕВРАЩАЮЩЕГО ФЕРМЕНТА.....	42
Алексєєнко Н.О., Гуца С.Г., Ярошенко Н.О. ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНІ ДОСЛІДЖЕННЯ ВПЛИВУ МІНЕРАЛЬНОЇ ВОДИ «СВАЛЯВСЬКА» НА ФУНКЦІОНАЛЬНИЙ СТАН НИРОК ЗА УМОВ МОДЕЛЮВАННЯ ХРОНІЧНОГО ІММОБІЛІЗАЦІЙНО-ЕМОЦІЙНОГО СТРЕСУ	45
Бачинский Н.Г., Гикавый В.И., Погоня И.Н. ПАТОГЕНЕТИЧЕСКОЕ ДЕЙСТВИЕ ЭНТОМОЛОГИЧЕСКИХ ПРЕПАРАТОВ ПРИ ХРОНИЧЕСКИХ ГЕПАТИТАХ РАЗЛИЧНОЙ ЭТИОЛОГИИ.....	47

УДК 016:616-092

Ю.Є. Роговий, Л.О. Філіпова, В.А. Дорошко, К.В. Слободян

ПАХМУРНИЙ БОРИС АНДРІЙОВИЧ – ОСНОВОПОЛОЖНИК ЧЕРНІВЕЦЬКОЇ ШКОЛИ ПАТОФІЗІОЛОГІЇ НИРОК ТА ВОДНО-СОЛЬОВОГО ОБМІНУ

Буковинський державний медичний університет, м. Чернівці, Україна

Резюме. Висвітлено життєвий та науковий шлях (1966-1980) завідувача кафедри патологічної фізіології. Зосереджено увагу на тому, що Чернівецька школа патологіології нирок та водно-сольового обміну розпо-

чала свій шлях із 1966 року із приїздом на Буковину вченого від Бога – Пахмурного Бориса Андрійовича

Ключові слова: Пахмурний Б.А., життєвий шлях, наукова діяльність, патологіологія нирок та водно-сольовий обмін.

Учений з великої букви, видатний науковець, досвідчений організатор і просто чудова людина – Борис Андрійович Пахмурний зробив вагомий внесок у розвиток вищої медичної освіти та вітчизняної науки [2].

Борис Андрійович Пахмурний народився 15 грудня 1931 року в сім'ї сільських інтелігентів – лікаря Андрія Терентійовича та вчительки біології Оксани Іванівни Пахмурних у селі Станіславці, що на Херсонщині.

У 1937 році сім'я переїхала до Одеси, де майбутній учений стає на першу сходинку свого наукового шляху – йде до першого класу школи № 35.

У 1941 році в життя людей увірвалася Друга світова війна і внесла свої жорстокі корективи. Батька забирають до війська, а мати з двома дітьми (у Бориса Андрійовича був ще брат) покидає велике голодне місто і знову їде в херсонське село Келегеї, де і живе на тимчасово окупованій ворогом території. По війні сім'я знову поселяється в м. Одеса, де Борис закінчує десятирічку середньої школи № 107 і в цьому ж році вступає до Одеського медичного інституту, по закінченні якого двадцятивосьмирічний лікар їде в Алтайський край і працює в практичній медицині. Він працює лікарем станції швидкої допомоги, а по-

тім хірургом санчастини УВС м. Барнаула. Однак поклик до наукових досліджень був настільки потужний, що Борис Андрійович приходить у лабораторію видатного дослідника водно-сольового обміну, фармаколога, професора Берхіна Юхима Борисовича, і з цього часу починається його безпосередня наукова діяльність. З жовтня 1957 року він працює асистентом проф. Берхіна Ю.Б. виконує кандидатську дисертацію на тему "Влияние некоторых фармакологических веществ на функцию интактной и денервированной почек" і 11 червня 1962 р. на спеціалізованій раді Томського медичного інституту її успішно захищає. У жовтні 1964 року наказом ректора Алтайського медінституту призначений виконуючим обов'язки завідувача кафедри патологічної фізіології цього інституту, а в березні 1966 р. присвоєно наукове звання доцента. У 1965 р. завідувач кафедри патологічної фізіології Чернівецького медичного інституту доцент Л.М. Очеленко отримав учене звання професора і виїхав на роботу в Ростов-на-Дону. На цю вакансію був оголошений конкурс, в якому взяв участь доц. Б.А.Пахмурний і переміг. Отже, з 20 грудня 1966 року його зареєстровано на посаду завідувача кафедри патологічної фізіології як обраного за конкурсом. Розпочавши роботу над докторською дисертацією ще в Барнаулі, доцент Б.А.Пахмурний у 1969 році успішно захищає докторську дисертацію на тему "О механизме действия сердечных гликозидов на функцию почек и водно-солевой обмен". У 1971 році ВАК СРСР затверджує доц. Пахмурного Б.А. у вченому званні професора на кафедрі патологічної фізіології Чернівецького медінституту. За клопотанням ректорату від 3.05.71 р. проф. Пахмурний Б.А. призначений проректором з наукової роботи. 18.03.74 р. за власним бажанням Б.А. Пахмурний звільнений наказом № 135Л по Міністерству охорони здоров'я УРСР з посади проректора з оголошенням йому подяки за сумлінну працю [2, 4, 5].

Наказом по інституту № 350 від 4.11.74 р. за сумлінну працю і високі показники в роботі, активну участь у громадському житті проф. Пахмурний Б.А. занесений на дошку Пошани інституту.

Борис Андрійович Пахмурний запрошував викладачів на свої заняття, навчаючи в такий спо-

сіб майстерності викладання патофізіології. Його лекції привертали увагу не лише студентів, а й лікарів-практиків. Він володів аудиторією завдяки широкому використанню відомого педагогічного прийому "Не здивуєш – не навчиш". І він дивував слухачів своїм розумом, ерудицією, загальною культурою, зіставленням протилежних поглядів, парадоксами, абсолютним володінням матеріалу. Він любив студентів, і вони відповідали йому взаємністю.

Під його науковим керівництвом захистили дисертаційні роботи: А.І. Гоженко, Т.В. Стрикаленко, О.О. Свірський, В.А. Кабашнюк та інші.

Завдяки зусиллям професора Б.А. Пахмурного, на кафедрі в Чернівецькому медичному інституті та і в цілому в Україні, були створені засади нового наукового напрямку – патофізіологія нирок та водно-сольового обміну. Так, найбільш активно цей напрямок в Україні розвивається учнями професора Пахмурного Б.А. Для порівняння: у 2000 році відбулися чергові конгреси патофізіологів України та Росії. У матеріалах російського з'їзду була опублікована одна робота з питань патофізіології нирок, а в тезах учнів школи проф. Б.А.Пахмурного були представлені 11 робіт, причому основна кількість (8) – з Чернівців та Одеси.

Той факт, що IV Всесоюзна конференція з патофізіології нирок та водно-сольового обміну (1974) відбулася в Чернівцях, вперше на Україні, є прямим наслідком визнання праць кафедри патологічної фізіології і в першу чергу ролі професора Пахмурного Б.А. у цьому науковому напрямку.

Невпинний розвиток наукового духу школи професора Б.А.Пахмурного та його учнів і послідовників дали можливість представникам Чернівецької та Одеської шкіл патофізіологів взяти активну участь у роботі 5-го Міжнародного Конгресу Патофізіологів (June 28-July 1, 2006 Beijing, China), на якому ухвалена декларація про роль і місце патофізіології в біомедичній культурі, що дає можливість істотно поліпшити вивчення провідної теоретичної дисципліни і в перспективі перейти до її викладання на трьох рівнях: 1) загальна, 2) загально-клінічна, 3) клінічна патофізіологія з кожної практичної спеціальності (клінічна патофізіологія хірургії, клінічна патофізіологія терапії, клінічна патофізіологія стоматології, клінічна патофізіологія акушерства і гінекології та ін.).

Борис Андрійович Пахмурний зробив істотний внесок в історію розвитку кафедри патологічної фізіології, був позитивно налаштований щодо створення клінічної патофізіології. Його публікації, наукові ідеї співзвучні із сучасною головною метою перспективи розвитку навчально-методичної роботи кафедри патофізіології БДМУ, яка полягає в підготовці спеціалістів, здатних в умовах практичної охорони здоров'я клінічно мислити, оперативно приймати рішення як у типових, так і в нестандартних ситуаціях. При цьому патологічна фізіологія як теоретичний фундамент медицини повинна відігравати провідну

роль у формуванні в студентів основ клінічного мислення та виконувати функцію методології клінічних дисциплін з акцентом проведення практичних занять на провідне напруження таких сфер людської свідомості, як мислення та інтелект [4].

Борис Андрійович був і залишається в нашій пам'яті людиною, ученим від Бога, який завжди готовий зрозуміти і допомогти словом та ділом усім, хто цього потребує.

На сьогоднішній день ідеї Бориса Андрійовича Пахмурного реалізуються у виконанні бюджетної науково-дослідної роботи кафедри патологічної фізіології "Патогенетичне лікування дисфункції проксимального відділу нефрона та синдрому втрати іонів натрію із сечею, запобігання розладів клубочково-канальцевого, канальцево-канальцевого балансу та тубуло-гломерулярного зворотного зв'язку за умов впливу екологічно несприятливих чинників", що виконуються, в основному, на базі центральної науково-дослідної лабораторії БДМУ, яка була створена з метою покращання методичного забезпечення та підвищення ефективності наукових досліджень у галузі фундаментальної та клінічної медицини, керуючись Статутом Буковинського державного медичного університету, відповідно до ухвали вченої ради університету від 30.08.2011 р. (протокол № 1) з 01 січня 2012 року при кафедрі патологічної фізіології в межах загальної чисельності університету відповідно до наказу ректора № 09-О від 2.12.2011 р. Пріоритетним напрямом роботи ЦНДЛ є дослідження патофізіології нирок та водно-сольового обміну. Остання включає: 1. Лабораторію патофізіологічних та біохімічних досліджень (відповідальна ст. лаб. Оленович Л.В.) 2. Операційну. Лабораторію дослідження функції нирок (відповідальний доц. Дорошко В.А.). 3. Лабораторію полум'яної фотометрії (відповідальна доц. Філіпова Л.О.). 4. Віварій (відповідальна ас. Дікал М.В.).

Керівник теми: д.мед.н., проф. Роговий Ю.Є., відповідальний виконавець: к.мед.н., доц. Дорошко В.А., замовник МОЗ України. Термін виконання: початок – лютий 2012 р., закінчення – грудень 2014 р. Джерело фінансування: загальний фонд державного бюджету МОЗ України. Код програмної класифікації видатків (КПКВК) 2301020 "Фундаментальні дослідження у сфері профілактичної та клінічної медицини".

За результатами роботи підготовлена до офіційного захисту дисертація на здобуття наукового ступеня к.мед.н. Злотар О.В. "Механізми розвитку гепаторенального синдрому в поліуричну стадію сулемової нефропатії".

Виконавцями бюджетної НДР опубліковано дві монографії [1, 3].

Направлено дві заявки на новоуведення:

1. Спосіб профілактики канальцевої ниркової протеїнурії / Ю.Є. Роговий, В.В. Белявський, О.В. Залявська, В.В. Білоокій (затверджено вченою радою БДМУ 23.02.2012 р., протокол № 6).

2. Спосіб діагностики протеїнурії / С.Б. Семененко, Р.С. Булик, Ю.Є. Роговий, В.В. Белявський (затверджено вченою радою БДМУ 22.03.2012р., протокол № 7).

Опубліковано три статті, дві тези. Направлена до друку – одна стаття і одна теза. Направлено одну заявку на винахід.

Виконання бюджетної НДР заслуховувалося на засіданні наукової комісії 21 травня 2012 року та вченої ради БДМУ 24 травня 2012 року отримало позитивну оцінку та схвалення.

Таким чином, наукові ідеї Бориса Андрійович Пахмурного втілені в життя і продовжують свій поступальний розвиток на кафедрі патологічної фізіології Буковинського державного медичного університету.

Література

1. Бойчук Т.М. Патолофізіологія гепаторенального синдрому при гемічній гіпоксії / Т.М. Бойчук,

Ю.Є. Роговий, Г.Б. Попович. – Чернівці: Медичний університет, 2012. – 192 с.

2. Мислицький В.Ф. Пахмурний Борис Андрійович / В.Ф. Мислицький, В.П. Пішак. – Чернівці: Медакадемія, 2002. – 129 с.

3. Роговий Ю.Є. Патолофізіологія гепаторенального синдрому на поліурічній стадії сулемової нефропатії / Ю.Є. Роговий, О.В. Злотар, Л.О. Філіпова. – Чернівці: Медичний ун-тет, 2012. – 197 с.

4. Роговий Ю.Є. Кафедра патолофізіології Буковинського державного медичного університету: історія, сучасний стан проблеми, перспективи розвитку / Ю.Є. Роговий, Л.О. Філіпова, В.А. Дорошко, М.Д. Перепелюк // Бук. мед. вісник. – 2009. – Т. 13, № 1. – С. 157-160.

5. Роговий Ю.Є. Пахмурний Борис Андрійович – учений від Бога / Ю.Є. Роговий, Л.О. Філіпова, В.А. Дорошко // Клін. та експерим. патол. – 2009. – Т. 8, № 3 (29). – С. 152-153.

БОРИС АНДРЕЕВИЧ ПАХМУРНИЙ – ОСНОВАТЕЛЬ ЧЕРНОВИЦКОЙ ШКОЛЫ ПАТОФИЗИОЛОГИИ ПОЧЕК И ВОДНО-СОЛЕВОГО ОБМЕНА

Ю.Е. Роговий, Л.О. Филипова, В.А. Дорошко, К.В. Слободян

Резюме. Освещен жизненный и научный путь (1966-1980) заведующего кафедрой патологической физиологии. Сосредоточено внимание на том, что Черновицкая школа патофизиологии почек и водно-солевого обмена начала свой путь с 1966 года с приездом на Буковину ученого от Бога – Пахмурного Бориса Андреевича.

Ключевые слова: Пахмурный Б.А., жизненный путь, научная деятельность, патофизиология почек и водно-солевой обмен.

BORYS ANDRIIOVYCH PAKHMURNYI IS THE FOUNDER OF THE CHERNIVTSI SCHOOL OF PATHOPHYSIOLOGY OF THE KIDNEYS AND WATER-SALT METABOLISM

Yu.Ye. Rohovyi, L.O. Filipova, V.A. Doroshko, K.V. Slobodian

Abstract. The paper deals with the life road and scientific activity (1966-1980) of the head of the Pathophysiology Department. Attention is concentrated on the fact that the Chernivtsi school of the pathophysiology of the kidneys and water-salt metabolism embarked on its way starting from 1966 with the arrival to Bucovina of the scientist hallowed by God – Borys Andriiovych Pakhmurnyi.

Key words: Pakhmurnyi B.A., life road, scientific activity, renal pathophysiology and water-salt metabolism.

Bukovinian State Medical University (Chernivtsi, Ukraine)

Рецензент – проф. І.І. Заморський

Buk. Med. Herald. – 2012. – Vol. 16, № 3 (63), part 2. – P. 10-12

Надійшла до редакції 03.07.2012 року